

**Wederrechtelijk verkregen voordeel
hennepkwekerij bij
binnenteelt onder kunstlicht**

Standaardberekening en normen

Update 1 juni 2016

Functioneel Parket Afpakken
(voorheen BOOM)

Voorwoord

In april 2005 is door het toenmalige BOOM (Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie) de eerste rapportage “Wederrechtelijk verkregen voordeel hennepkwekerij bij binnenteelt onder kunstlicht uitgebracht”. In november 2010 is een eerste update van deze rapportage geschreven en voor u ligt nu de tweede update. Nu het BOOM als zelfstandige organisatie is opgegaan in het Functioneel Parket, wordt deze update uitgebracht door het Functioneel Parket.

De in de rapportages voorgestelde wijze van berekening wordt in vrijwel alle ontnemingszaken met betrekking tot hennepkwekerijen gebruikt. Daar het rapport en de updates vanaf het begin via de OM-site op internet gepubliceerd is, staat het ook vanaf april 2005 ter beschikking aan de verdediging. In het kader van de bewijsmotivering heeft de AG bij de Hoge Raad in 2009¹ zelfs geconcludeerd dat door het verwijzen naar het BOOM-rapport het hof voldoende duidelijk heeft gemaakt hoe de berekening tot stand gekomen is, nu van de inhoud van dit rapport zonder noemenswaardige moeite uit een algemeen toegankelijke bron kennis genomen kan worden, zodat deze ervaringsgegevens tot de feiten van algemene bekendheid gerekend kunnen worden.

Zoals in het rapport uit 2005 aangegeven, zal bij de berekening natuurlijk in eerste instantie uitgegaan moeten worden van de werkelijkheid. Alleen als de werkelijke gegevens ontbreken, kan uitgegaan worden van de normen uit het rapport. Om de normen voldoende te laten aansluiten bij die werkelijkheid, wordt nu wederom een update uitgebracht.

Gezien de aard van een update, is niet het gehele rapport herschreven. De update kan dan in principe ook niet gelezen worden, zonder kennis van het rapport uit april 2005. Ten behoeve van de leesbaarheid zijn in deze update wel enige inleidende stukken uit het rapport uit 2005 en uit de update van 2010 overgenomen en cursief weergegeven. De niet-cursieve tekst betreft de onderhavige update.

Net als in het vorige rapport, wordt deze update voorafgegaan door twee pagina's waarin de nieuwe normen opgenomen zijn.

Langs deze weg wil ik een ieder bedanken die ten behoeve van deze update meegedacht en meegelezen heeft.

Functioneel Parket
E.A.H. Weustenraad
1 juni 2016

¹ HR 30 juni 2009, nr. S 07/10401 P, ECLI:NL:PHR:2009:BI3861

Update 1 juni 2016

Overzicht standaardberekening wederrechtelijk verkregen voordeel hennepkwekerij bij binnenteelt onder kunstlicht.

De berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij bestaat uit de onderstaande bouwstenen. Bij de berekening zal zoveel mogelijk uitgegaan moeten worden van de tijdens het onderzoek bekend geworden werkelijke gegevens. Slechts indien deze werkelijke gegevens ontbreken kunnen de bij de bouwstenen genoemde normen gebruikt worden. Achter elke norm is aangegeven op welke pagina informatie over de samenstelling van de norm te vinden is.

A. Opbrengst

De volgende bouwstenen bepalen de totale opbrengst:

1. De periode van hennepkweek zal aannemelijk gemaakt moeten worden aan de hand van uit het onderzoek verkregen gegevens (p. 6).
2. Het aantal oogsten is het aantal weken in de vastgestelde periode gedeeld door de kweekcyclus. De kweekcyclus bedraagt 10 weken (p. 8).
3. Het aantal planten wordt gesteld op het aanwezige aantal planten tijdens de ontmanteling van de kwekerij (p. 8).
4. De opbrengst hennep in grammen is afhankelijk van het aantal planten per m² als in onderstaande tabel (p. 11); **indien het aantal planten per m² niet bekend is, zal uitgegaan worden van 15 planten per m², de mediaan uit het verrichte onderzoek, en de daarbij behorende opbrengst van 28,2 gram per plant.**

Planten per m ²	Opbrengst per plant	Planten per m ²	Opbrengst per plant	Planten per m ²	Opbrengst per plant	Planten per m ²	Opbrengst per plant
1	34,3	11	30,0	21	25,1	31	19,6
2	33,9	12	29,6	22	24,6	32	19,0
3	33,5	13	29,1	23	24,1	33	18,4
4	33,1	14	28,6	24	23,5	34	17,9
5	32,7	15	28,2	25	23,0	35	17,3
6	32,2	16	27,7	26	22,4	36	16,7
7	31,8	17	27,2	27	21,9	37	16,1
8	31,4	18	26,7	28	21,3	38	15,5
9	30,9	19	26,2	29	20,8	39	14,9
10	30,5	20	25,7	30	20,2	40	14,2

5. De opbrengst hennep in geld bedraagt € 4.070,- per kilogram (p. 14).

B. Kosten

De volgende bouwstenen bepalen de totale kosten:

1. De afschrijvingskosten van de investeringen zijn, afhankelijk van het aantal planten per oogst, als in onderstaande tabel (p. 19):

Aantal planten	Afschrijvingskosten per oogst in €
0 – 199	150,-
200 – 299	200,-
300 – 399	250,-
400 – 499	300,-
500 – 599	350,-
600 – 699	400,-
700 – 799	450,-
800 – 899	500,-
900 – 1.000	500,-

2. De inkoopprijs van de stekken bedraagt € 3,81 per stek (p. 21).
3. De overige variabele kosten (kweekmedium, water en voedingsstof) bedragen € 3,88 per plant (p. 24).
4. Elektriciteitskosten worden alleen in mindering gebracht indien aannemelijk is dat deze kosten ook daadwerkelijk betaald zijn (p. 25). Als kosten worden genomen:
 - indien illegaal afgenomen: de niet betaalde kosten berekend door het energiebedrijf (exclusief administratiekosten etc. in rekening gebracht door het energiebedrijf en exclusief de in rekening gebrachte energiekosten voor de in beslag genomen oogst);
 - indien legaal afgenomen: de berekening door het energiebedrijf of, indien deze berekening niet voorhanden is, een kostenpost per lamp per oogst zoals opgenomen in onderstaande tabel (p. 26):

Wattage lamp	Afgerond per oogst per lamp
400	€ 87,00
600	€ 122,00
1.000	€ 191,00

4. De kosten voor knippers worden alleen in mindering gebracht indien aannemelijk is dat niet zelf of door middel van een knipmachine geknipt is en aannemelijk is dat deze kosten ook daadwerkelijk betaald zijn. De kosten bedragen dan € 2,- per plant (p. 27).
Indien aannemelijk is dat gebruik is gemaakt van een knipmachine kan per plant € 0,21 in mindering worden gebracht (p. 27).
5. Huisvestingskosten worden alleen in mindering gebracht indien ze niet ook al voor legale doeleinden zijn gemaakt (p. 28).

INHOUDSOPGAVE	pagina
Voorwoord	1
Overzicht standaardberekening wederrechtelijk verkregen voordeel hennepkwekerij bij binnenteelt onder kunstlicht; update 1 november 2010	2
Inhoudsopgave	4
1. Inleiding	5
2. Opbrengst	6
2.1. Aantal oogsten	6
2.1.1. Periode	6
2.1.2. Kweekcyclus	8
2.2. Aantal planten	8
2.3. Opbrengst hennep in grammen	10
2.3.1. Algemeen	10
2.3.2. Wetenschappelijk onderzoek naar de opbrengst in grammen	10
2.3.3. Norm opbrengst hennep in grammen	11
2.4. Opbrengst hennep in geld	14
3. Kosten	16
3.1. Algemeen	16
3.2. Investeringskosten	17
3.2.1. Omvang investeringen	18
3.2.2. Afschrijvingskosten	19
3.3. Variabele kosten	21
3.3.1. Stekken	21
3.3.2. Kweekmedium	21
3.3.3. Waterverbruik	23
3.3.4. Voedingsstoffen	23
3.3.5. Totale variabele kosten per plant	24
3.4. Overige kosten	25
3.4.1. Elektriciteit	25
3.4.2. Personeelskosten	27
3.4.3. Huisvestingskosten	28

1. Inleiding

Niet van toepassing.

2. Opbrengst

Het onderdeel opbrengst bestaat achtereenvolgens uit de volgende bouwstenen die aannemelijk gemaakt behoren te worden:

- *Aantal oogsten (2.1)*
- *Aantal planten (2.2)*
- *Opbrengst hennep in grammen (2.3)*
- *Opbrengst hennep in geld (2.4)*

2.1 Aantal oogsten

De tijdens de doorzoeking aangetroffen planten worden vernietigd. Hier wordt dus geen voordeel mee behaald. Voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel is het van belang na te gaan hoeveel voorgaande oogsten er geweest zijn, die betrokkene heeft kunnen verkopen. Betrokkene zal in zijn verklaring uiteraard het aantal oogsten zo laag mogelijk voorstellen. Omtrent de duur van de kweekcyclus is voldoende algemene informatie te vinden. Van belang is derhalve vast te stellen hoe lang de kwekerij bestaat.

2.1.1 Periode

De periode dat er op deze locatie gekweekt werd, zal aannemelijk gemaakt moeten worden. Duidelijk zal derhalve moeten zijn wanneer de kwekerij gestart is. Naast de verklaring van betrokkene hieromtrent zal de periode aannemelijk gemaakt kunnen worden aan de hand van diverse aanwijzingen.

Hieronder een aantal voorbeelden:

- *De begindatum van het huurcontract of de datum van aankoop van de onroerende zaak geeft op papier aan wanneer betrokkene voor het eerst met de locatie te maken heeft gekregen. Dit kan ook de begindatum van de kwekerij zijn.*
- *Ook de elektriciteitsrekening kan inzicht geven. Zo zal, indien de elektriciteit niet op illegale wijze afgenomen wordt, een duidelijke stijging van het verbruik vast te stellen zijn.*
- *Zoals reeds aangegeven kunnen aangiften over overlast met betrekking tot de locatie ook informatie geven over de periode. Eventueel kan een buurtonderzoek uitkomst bieden. Naast stankoverlast kan gedacht worden aan aan- en afvoer van goederen, uitstraling van licht en dergelijke. Ook mutaties in politieregisters kunnen informatie opleveren.*
- *Bij een doorzoeking zal specifiek gezocht moeten worden naar gegevens omtrent aanschaf van apparatuur en overige benodigdheden voor de kwekerij. Agenda's van betrokkenen en overige aantekeningen moeten natuurlijk niet over het hoofd gezien worden, omdat daarin waardevolle gegevens omtrent de start van de kwekerij en kosten en opbrengsten opgenomen kunnen zijn.*

- *Plantenresten van reeds geoogste planten geven de aanwijzing dat er op z'n minst één eerdere oogst geweest moet zijn. Hierbij is het verstandig om aan te geven wat voor soort plantenresten zijn aangetroffen. Vooral het aantreffen van wortelresten is van belang, omdat dit een duidelijke indicatie is dat de teelt ook ter plekke heeft plaatsgevonden.*
- *De verkleuring van het koolstoffilter kan een aanwijzing zijn voor eerdere oogsten. Met name moet hierbij gelet worden op de onderlinge kleurverschillen met de onderdelen van het filter die bedekt zijn geweest, bijvoorbeeld onder de banden waarmee de filters opgehangen zijn.*
- *Ook de aanwezigheid van een dikke laag stof op de armaturen van de assimilatielampen en de overige aanwezige apparatuur is een indicatie voor eerdere oogsten.*
- *Kalk- en algenafzetting op het bevoeiingssysteem, waterreservoirs en dompelpompen, duidt op een langdurig gebruik van de betreffende apparatuur en is dus een aanwijzing voor eerdere oogsten.*
- *Op PVC-pijpen en houten balken staat tegenwoordig vaak de productiedatum gedrukt. Ook op apparatuur zijn vaak productiedata vermeld. De kwekerij kan dan in principe niet vóór deze datum met deze onderdelen zijn ingericht, tenminste indien de gebruikte materialen niet ter vervanging van bestaande, kapotte, onderdelen zijn gebruikt.*

Update 2010

- *Indien de planten in potten gekweekt worden, kan aan de hand van het aantal afdrukken die de potten in de ondergrond nalaten nagegaan worden of en hoeveel eerdere kweken er zijn geweest. Het is namelijk vrijwel onmogelijk om nieuwe potten op precies dezelfde plek als de voorgaande neer te zetten. Denk hierbij ook aan afdrukken in de ondergrond die onder de plastic folie zit die vaak op de kweektafels ligt.*
- *Grote contante uitgaven zonder legale bron kunnen ook een aanwijzing zijn dat betrokkene al langer hennep teelt, waarbij de datum van uitgave van belang kan zijn voor de bepaling van de periode.*
- *Tijdens een kweekcyclus verbruikt een hennepplant gemiddeld 16,35 liter water. Het waterverbruik gedurende een bepaalde periode afgezet tegen het normale verbruik van eventuele bewoners van het pand is een indicatie voor het aantal kweken. Na aftrek van het verbruik voor de aangetroffen kweek, kan teruggerekend worden hoeveel eerdere oogsten er geweest zijn.*
- *Als bij een hennepkwekerij lege jerrycans en/of flessen waarin voedingsmiddelen voor de hennepplanten hebben gezeten worden aangetroffen, zijn deze hoeveelheden verbruikte voedingsmiddelen een indicatie voor het aantal oogsten. Aan de hand van de kweekschema's van het desbetreffende merk en het aantal aangetroffen planten kan namelijk nagegaan worden hoeveel van het desbetreffende voedingsmiddel nodig is voor één kweek. De hoeveelheid voedingsmiddelen die verbruikt is voor de aangetroffen (en inbeslaggenomen, dus nog niet verhandelde) kweek moeten natuurlijk wel in mindering gebracht worden voor de berekening van het aantal geslaagde oogsten.*

2.1.2 Kweekcyclus

Nadat aannemelijk is gemaakt gedurende welke periode hennep gekweekt is, zal bepaald moeten worden hoeveel oogsten er in die periode geweest zijn. Indien betrokkene hier iets over verklaart, zal nagegaan moeten worden of die verklaring aannemelijk is.

(.....)

Uit het bovenstaande blijkt dat er voldoende aanwijzingen zijn om redelijkerwijs aan te nemen dat de groei- en bloeitijd gemiddeld negen weken duurt. Rekening houdend met één week leegstand voor het oogsten, opruimen en planten van nieuwe stekken, is een gemiddelde kweekcyclus van tien weken aannemelijk.

Uit navraag bij diverse opsporingsinstanties kan worden opgemaakt dat de gemiddelde kweekcyclus van 10 weken nog steeds gebruikelijk is. Wel is opgemerkt dat in enkele gevallen het gebruik van CO₂ geconstateerd is, welk gebruik bedoeld is om de kweek te versnellen en de opbrengst per plant te verhogen. Hierdoor zou de kweekcyclus dan wellicht met ongeveer een tot twee weken verkort kunnen worden².

Nu ook verder geen aanwijzingen zijn aangetroffen dat de norm voor de kweekcyclus (zonder gebruik van CO₂) gewijzigd zou moeten worden, wordt de kweekcyclus gehandhaafd op tien weken.

Norm vanaf 1 juni 2016 kweekcyclus (niet gewijzigd t.o.v. 2005 en 2010)

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij, waarbij geen concrete aanwijzingen omtrent het aantal oogsten zijn aangetroffen, een kweekcyclus van tien weken als norm aangehouden.

2.2 Aantal planten

Indien verder geen andere gegevens aanwezig zijn, wordt voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel uitgegaan van een constant aantal planten, dus dat er bij de vorige kweken net zoveel planten hebben gestaan als bij de doorzoeking werden aangetroffen.

N.B.: Indien wel aannemelijk is dat er bij eerdere oogsten minder planten gestaan hebben, moeten ook de kosten uiteraard naar rato verminderd worden.

De jurisprudentie geeft geen aanleiding deze norm aan te passen.

² Zie bijvoorbeeld uitspraak Rechtbank Midden-Nederland van 4 januari 2016 (ECLI:NL:RBMNE:2016:425), waarbij bij gebruik van het zogenaamde CO₂ Climate System uitgegaan wordt van een vermindering van de kweekduur met twee weken en een vermeerdering van de opbrengst met 20%.

Norm vanaf 1 juni 2016 aantal planten (niet gewijzigd t.o.v. 2005 en 2010)

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij, waarbij geen concrete aanwijzingen omtrent het aantal planten van eerdere oogsten zijn aangetroffen, er van uitgegaan dat er bij eerdere kweken hetzelfde aantal planten hebben gestaan als ten tijde van de ontmanteling van de kwekerij.

2.3 Opbrengst hennep in grammen

2.3.1 Algemeen

De berekening van de opbrengst heeft altijd betrekking op voorgaande oogsten. De opbrengst van aangetroffen (en in beslag genomen) planten kan echter wel gebruikt worden om de opbrengst van de eerdere oogsten aannemelijk te maken. Bij het merendeel van de door de politie aangetroffen hennepkwekerijen worden echter geen oogstrijpe planten aangetroffen en kan dus niet worden vastgesteld wat de opbrengst in gewicht van die aangetroffen teelt had kunnen zijn. Indien de betrokkene geen (aannemelijke) verklaring omtrent de opbrengst in gewicht wil afleggen, zal voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel derhalve uitgegaan moeten worden van een norm.

2.3.2 Wetenschappelijk onderzoek naar de opbrengst in grammen

Aan Plant Research International BV, een onderdeel van Wageningen Universiteit, is opdracht verstrekt om op basis van het verzamelde materiaal te bepalen wat de gemiddelde opbrengst per plant in het oogststadium is.

Om op grond van de aangeleverde 77 sets planten te voorspellen wat de opbrengst zou zijn geweest op het moment van oogsten door de kweker, is door de deskundigen op basis van de verzamelde gegevens een opbrengstmodel ontwikkeld.

De conclusie van de deskundigen luidt als volgt:

“Uit dit model blijkt dat voor een gemiddelde Nederlandse illegale hennepkwekerij de opbrengst 33,7 gram aan vrouwelijke bloeiwijzen per plant is. Met inachtneming van een eenzijdig betrouwbaarheidsinterval van 95% ligt de ondergrens op 28,2 gram per plant. Dit betekent dat gesteld kan worden dat een Nederlandse illegale hennepkwekerij met een kans van 95% tenminste een gemiddelde van 28,2 gram aan vrouwelijke bloeiwijzen per plant kan realiseren.”

Update 2010

In 2008 heeft het NFI aangegeven dat het achter de resultaten van het onderzoek van Wageningen Universiteit staat, maar dat het in de managementsamenvatting aangegeven eenzijdige betrouwbaarheidsinterval onduidelijk wordt omschreven en anders kan worden opgevat dan dat het was bedoeld.

In overleg met het NFI is door Wageningen Universiteit een herziene managementsamenvatting geschreven, die door beide instanties onderschreven wordt. Deze nieuwe management-samenvatting luidt als volgt:

“We beschouwen de opbrengst aan vrouwelijke bloeiwijzen per plant van 1 oogst, in het oogstbare ontwikkelingsstadium 10, voor Nederlandse illegale hennepkwekerijen met 15 planten per m², en 510 W assimilatiebelichting per m². Deze opbrengst zal sterk variëren tussen

kwekerijen: de ene kwekerij zal een hogere opbrengst realiseren dan de andere kwekerij. Kijken we naar de gemiddelde opbrengst van al deze kwekerijen, dan blijkt uit dit model dat dat geschat kan worden op 33,7 gram. Deze schatting is gebaseerd op een beperkte steekproef. Nemen we de onzekerheid die dit met zich meebrengt in acht, dan kan met 95% betrouwbaarheid gesteld worden dat de gemiddelde opbrengst van al deze kwekerijen tenminste 28,2 gram bedraagt. In bijlage IV zijn getallen aangegeven voor kwekerijen met 1 tot 40 planten per m².”

Zowel het NFI als Wageningen Universiteit hebben aangegeven dat de nieuwe managementsamenvatting geen verandering aanbrengt in de resultaten van het onderzoek. De resultaten kunnen dus onveranderd gebruikt blijven voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel bij hennepkwekerijen.

2.3.3 Norm opbrengst hennep in grammen

Planten per m ²	Opbrengst per plant	eenzijdig 95%	Planten per m ²	Opbrengst per plant	eenzijdig 95%	Planten per m ²	Opbrengst per plant	eenzijdig 95%
1	40,4	34,3	15	33,7	28,2	29	26,9	20,8
2	39,9	33,9	16	33,2	27,7	30	26,4	20,2
3	39,4	33,5	17	32,7	27,2	31	26,0	19,6
4	39,0	33,1	18	32,2	26,7	32	25,5	19,0
5	38,5	32,7	19	31,7	26,2	33	25,0	18,4
6	38,0	32,2	20	31,3	25,7	34	24,5	17,9
7	37,5	31,8	21	30,8	25,1	35	24,0	17,3
8	37,0	31,4	22	30,3	24,6	36	23,5	16,7
9	36,6	30,9	23	29,8	24,1	37	23,1	16,1
10	36,1	30,5	24	29,3	23,5	38	22,6	15,5
11	35,6	30,0	25	28,8	23,0	39	22,1	14,9
12	35,1	29,6	26	28,4	22,4	40	21,6	14,2
13	34,6	29,1	27	27,9	21,9			
14	34,1	28,6	28	27,4	21,3			

Tabel 3: Voorspelling opbrengst per plant in grammen voor het verschillende aantal planten per m² met een eenzijdig 95% betrouwbaarheidsinterval.

*N.B.: Uit bovenstaande tabel blijkt dat de voorspelde opbrengst per plant met eenzijdig 95% betrouwbaarheidsinterval telkens lager ligt dan de voorspelde opbrengst per plant. Het verschil varieert van 5,5 gram bij onder meer 15 planten per m² (33,7 gram -/- 28,2 gram) tot 7,4 gram bij 40 planten per m² (21,6 gram -/- 14,2 gram). In het opbrengstmodel wordt de variabele ‘Vermogen assimilatiebelichting per m²’ vermenigvuldigd met de factor 0,01242. Dit houdt in dat een afwijking van 100 Watt ten opzichte van de mediaan van 510 Watt een verschil van 1,24 gram (100 * 0,01242) opbrengst per plant geeft.*

*In het zeldzaam voorkomende geval dat slechts 100 Watt assimilatiebelichting per m² gebruikt is, geeft dit een voorspelde opbrengst van 5,09 gram (410 * 0,01242) per plant minder. Deze vermindering is nog steeds kleiner dan de minimale vermindering in de voorspelde opbrengst bij de keuze voor de lagere voorspelde opbrengst met een eenzijdig 95% betrouwbaarheidsinterval (5,5 gram).*

Door nu te kiezen voor de (lagere) opbrengst met de eenzijdig 95% betrouwbaarheidsinterval, wordt bij de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel derhalve voldoende rekening gehouden met eventuele lagere opbrengsten als gevolg van minder assimilatiebelichting.

Update 2010:

Door het Landelijk Overleg Voorzitters Strafsector is ten behoeve van het bevorderen van de rechtseenheid op 19 september 2008 aan de hand van het onderzoek van Wageningen Universiteit het volgende Oriëntatiepunt vastgesteld³:

“Omschrijving

a. Bij het berekenen van het behaalde wederrechtelijk verkregen voordeel bij hennep-teelt dient als uitgangspunt te worden genomen de werkelijke opbrengst die de specifieke hennepkwekerij in de voorliggende casus heeft behaald.

b. Als uit het dossier en het overigens verhandelde ter zitting het werkelijk behaalde voordeel niet is vast te stellen, wordt een verantwoorde schatting gemaakt van het wederrechtelijk behaalde voordeel.

c. Als uit het dossier en het overigens verhandelde ter zitting de details van de hennepkwekerij blijken (waaronder met name het aantal planten per vierkante meter), dan kan aan de hand van het BOOM-rapport “Wederrechtelijk verkregen voordeel hennepkwekerij bij binnenteelt onder kunstlicht; Standaardberekening en normen” een redelijk nauwkeurige berekening van de geschatte opbrengst (gewicht) per hennepplant worden gemaakt.

d. Indien deze details (en met name het aantal planten per vierkante meter) niet bekend zijn, wordt bij de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel uitgegaan van een opbrengst van 28,2 gram hennep per hennepplant.

e. Bovenstaande laat onverlet dat het onderzoek ter terechtzitting mogelijk tot een andere uitkomst leidt.”

Ook door de opsporingsdiensten in België worden de door Wageningen Universiteit vastgestelde opbrengstgegevens gebruikt. Omdat de Belgische politie bij inbeslagnames van hennepkwekerijen regelmatig kwekerijen met een duidelijke hogere opbrengst aantroef, is in 2010 en 2011 bij de Universiteit van Gent zelfstandig hennep geteeld. Uiteindelijk heeft men een drietal

³ www.rechtspraak.nl >naar de rechter >landelijke regelingen >sector strafrecht >oriëntatiepunten straftoemeting (versie 2 maart 2010 p. 15)

experimentele cannabisteeltcycli uitgevoerd. In 2014 zijn de resultaten van dit onderzoek gepubliceerd⁴.

Naast het bepalen van de opbrengst werd het experiment mede gebruikt om na te gaan wat de invloed van bepaalde teeltfactoren op de opbrengst zou kunnen zijn.

Zo zijn de eerste twee kweken gericht geweest op de invloed van lichtintensiteit, plantdichtheid, plantvariëteit en bemesting op de opbrengst en de kwaliteit van hennep en is de derde kweek gericht geweest op de invloed van de plantdichtheid op de opbrengst. Uit het onderzoek is gebleken dat de opbrengst per plant significant toeneemt bij afnemende plantdichtheden, maar dat deze verschillen zich niet voordoen wanneer de opbrengst wordt uitgedrukt in gram per m².

Op basis van hun onderzoek concluderen de onderzoekers van de Universiteit Gent dat de opbrengst bij binnenteelt van cannabis betrouwbaar kan worden geschat via de ondergrens van het 95 % eenzijdig betrouwbaarheidsinterval op 575 gram per m² en dat de opbrengst per plant ten minste 48 gram bedraagt voor planten geteeld met een dichtheid van 12 planten per m² en ten minste 36 gram bedraagt voor planten geteeld met een dichtheid van 16 planten per m².

Bij 15 planten per m² bedraagt de opbrengst volgens de onderzoekers van Wageningen Universiteit met inachtneming van een eenzijdig betrouwbaarheidsinterval van 95% op 28,2 gram per plant en dus 423 gram per m². De vraag komt nu op of ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel aangesloten moet worden bij deze hogere opbrengst van dit recentere onderzoek.

Deze vraag wordt beantwoord door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) in hun onderzoek “De export van in Nederland geteelde cannabis (Cahier 2014-19)⁵. In paragraaf 5.1.2 wordt ingegaan op de gemiddelde opbrengst per plant en per m² voor commerciële telers. Om te komen tot een valide norm voor de productie van cannabis zijn de uitkomsten van drie onderzoeken gebruikt, namelijk Toonen en Thissen 2005 (de BOOM-norm), Vanhove 2014 (Universiteit Gent) en Potter & Duncombe 2012. Op pagina 80 geven de onderzoekers van het WODC aan dat zij op basis van deze drie onderzoeken ten behoeve van hun berekeningen uitgaan van een gemiddelde opbrengst van 29,96 gram per plant en 454,77 gram per m² bij een plantdichtheid van 14 tot 16 planten per m².

Nu het onderzoek van de Universiteit Gent slechts drie teelten betreft, waarbij de eerste twee met name gericht waren op de invloed van verschillende teeltfactoren, en het WODC concludeert tot een slechts marginaal hogere opbrengst dan de reeds sinds 2005 gebruikte norm van Wageningen Universiteit, wordt ten behoeve van de opbrengst van hennep in grammen uitgegaan van het onderzoek van Wageningen Universiteit en wijzigt deze norm dus niet ten opzichte van de voorgaande jaren.

⁴ Vanhove, W. (2014), The agronomy and economy of illicit indoor cannabis cultivation. Gent: Universiteit Gent.

⁵ M. van der Giessen, D.E.G. Moolenaar en M.M.J. van Ooyen-Houben (2014), te downloaden van www.wodc.nl

In een zaak bij het Gerechtshof Den Bosch heeft de verdediging de dissertatie van Vanhove naar voren gebracht en gesteld dat de conclusies in het BOOM-rapport niet meer toepasbaar zouden zijn. Het Hof volgt dit niet en geeft aan dat de drie teelten die Vanhove aan zijn doctoraatonderzoek ten grondslag heeft gelegd onvoldoende representatief zijn om de in het BOOM-rapport neergelegde voordeeltberekening terzijde te stellen. In dat verband wordt er in het bijzonder op gewezen dat die voordeeltberekening is gebaseerd op de resultaten van 77 oogsten⁶.

Norm vanaf 1 juni 2016 opbrengst hennep in grammen (niet gewijzigd t.o.v. 2005 en 2010)

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de opbrengst per plant gekozen voor de opbrengst per plant met een eenzijdig 95% betrouwbaarheidsinterval met als variabele het aantal planten per m², zoals opgenomen in bovenstaande tabel.

Indien het aantal planten per m² niet bekend is, zal uitgegaan worden van 15 planten per m², de mediaan uit het verrichte onderzoek, en de daarbij behorende opbrengst van 28,2 gram per plant.

2.4 Opbrengst hennep in geld

Betrokkenen leggen meestal geen (aannemelijke) verklaring af over de opbrengst van hun hennepkwekerij. Er zal dan ook vaak uitgegaan moeten worden van een norm.

Bij de update van november 2010 is norm voor de prijs per kilo vastgesteld op € 3.280,- per kilo hennep.

Gedurende de jaren 2012 tot en met 2015 zijn door het Coördinatiepunt Nationaal Netwerk Drugsexpertise (NND) van de Dienst Nationale Recherche Informatie van het Korps Landelijke Politiediensten prijzen van verdovende middelen verzameld. Met betrekking tot verkoopprijzen van hennep zijn over die periode in totaal 95 meldingen ontvangen.

Uit de ontvangen gegevens kan het volgende worden opgemaakt:

- De gemiddelde prijs op basis van de 95 meldingen is € 3.828,37;
- De gemiddelde prijs in 2012 is op basis van 19 meldingen € 3.349,47;
- De gemiddelde prijs in 2013 is op basis van 37 meldingen € 3.820,27
- De gemiddelde prijs in 2014 is op basis van 18 meldingen € 4.111,11;
- De gemiddelde prijs in 2015 is op basis van 21 meldingen € 4.033,57;
- In 2016 is tot nu toe slechts 1 melding ontvangen van € 4.500 per kilo;
- Uit de gegevens per jaar blijkt dat de gemiddelde prijs vanaf 2013 sterk gestegen is, waarna de prijs zich lijkt te stabiliseren boven de € 4.000;
- Op basis van de ontvangen gegevens bedraagt de gemiddelde prijs van 2014 t/m 2015 op basis van 39 gegevens € 4.069,36.

Gezien bovenstaande gegevens en de sterke stijging die zich in de prijzen heeft voorgedaan vanaf 2013, wordt als nieuwe norm voor de opbrengst € 4.070,- per kilo hennep aangehouden.

⁶ ECLI:NL:GHSHE:2015:5273, 17 december 2015

Norm vanaf 1 juni 2016 opbrengst in geld

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij, waarbij geen concrete aanwijzingen omtrent de opbrengsten per kilo zijn aangetroffen, een verkoopprijs van € 4.070,- per kilo hennep als norm aangehouden.

3. Kosten

Na een algemene inleiding omtrent de aftrek van kosten bij de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel, wordt achtereenvolgens ingegaan op de afschrijvingskosten (3.2) en de variabele kosten (3.3). In paragraaf 3.4 komen de kosten aan de orde waarvan op voorhand niet meteen duidelijk is dat deze ook zijn gemaakt door betrokkene.

3.1 Algemeen

In het kader van de ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel kunnen niet alle gemaakte kosten in mindering gebracht worden op de opbrengst. De Hoge Raad heeft namelijk het volgende bepaald:

- *“dat alleen kosten aftrekbaar zijn welke de verdachte niet gemaakt zou hebben als hij de strafbare feiten niet gepleegd zou hebben”⁷ en*
- *“dat alleen kosten voor aftrek in aanmerking kunnen komen, die in directe relatie staan tot de voltooiing van het delict”⁸.*

Voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel houdt dit in dat alleen de voor het gepleegde feit extra gemaakte kosten in mindering gebracht kunnen worden, ofwel alleen kosten die niet gemaakt zouden zijn als de illegale activiteiten niet waren gepleegd.

Verder blijkt uit de genoemde jurisprudentie dat alleen kosten met betrekking tot feiten die tot opbrengst hebben geleid aftrekbaar zijn. De kosten behoren dan ook per delict te worden berekend, zodat kosten die niet volledig gedekt worden door de opbrengsten van een delict niet verrekend worden met opbrengsten uit andere delicten.

Met ingang van 1 januari 2015 is in art. 36e lid 8 Sr met betrekking tot de aftrek van kosten het volgende opgenomen:

‘De rechter kan bij de bepaling van de hoogte van het voordeel kosten in mindering brengen die rechtstreeks in verband staan met het begaan van strafbare feiten, bedoeld in het eerste tot en met het derde lid, en die redelijkerwijs voor aftrek in aanmerking komen.’

Bij eerste lezing lijkt dit 8^e lid een codificatie van de tot dat moment in de rechtspraak opgebouwde criteria aangaande de aftrek van kosten. Aan de hand van de parlementaire stukken bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot het nieuwe achtste lid van art. 36e Sr, zou echter ook geconcludeerd kunnen worden dat het de bedoeling van de wetgever is dat er bij bijvoorbeeld hennepsteelt geen of nauwelijks kosten meer in mindering gebracht kunnen worden. Zo liet de minister in de Memorie van Toelichting als zijn standpunt noteren: ‘naar mijn oordeel dient de aftrek van kosten zich te beperken tot bijzondere gevallen waarin de redelijkheid dit gebiedt.

⁷ HR 8 juli 1992, JOW 1996/50, ECLI:NL:HR:1992:AC0473

⁸ HR 8 juli 1998, JOW 1998/54, ECLI:NL:HR:1998:ZD1199 en
HR 30 oktober 2001, JOW 2002/1, ECLI:NL:HR:2001:AB3200

Daarvan zal geen sprake zijn bij handelen dat op zichzelf reeds het plegen van strafbare feiten behelst of de aanschaf van voorwerpen die in aanmerking komen voor onttrekking aan het verkeer of verbeurdverklaring – zoals lampen voor een hennepplantage’.

Als we dit volgen zou er geen ruimte meer zijn voor de aftrek van kosten voor bijvoorbeeld investeringen in apparatuur en de aangeschafte hennepstekken en zouden alleen kosten van gebruikte elektriciteit (mits legaal afgenomen), water, kweekmedium, voeding en dergelijke voor aftrek in aanmerking komen.

Op dit moment zijn geen uitspraken bekend waarbij het nieuwe artikel 36 e lid 8 Sr aan de orde is geweest. Nu ook uit de literatuur geen eensluidend standpunt blijkt⁹, worden in de rest van dit hoofdstuk de normen voor kosten besproken.

De kosten moeten in ieder geval vermeld worden in de rapportage rondom de voordeeltberekening, aangezien de rechter uiteindelijk moet kunnen bepalen of bepaalde kosten op basis van het redelijkheidsbeginsel wel of niet voor aftrek in aanmerking komen.

3.2 Investerings

De investeringen door betrokkene in duurzame productiemiddelen nemen in de kostenaftrek een bijzondere plaats in. In het kader van een hennepkwekerij moet hierbij gedacht worden aan bijvoorbeeld lampen, kweekbakken en/of –tafels, potten, ventilatoren, afzuiginstallaties, bewateringssystemen, al naar gelang de omvang en professionaliteit van de kwekerij.

Bij de aanschaf van die duurzame productiemiddelen is sprake van een transformatie van geld naar goederen. Door deze aanschaf verandert derhalve de totale waarde van het vermogen niet. Door het gebruik van een duurzaam productiemiddel neemt de waarde van dat goed, en hierdoor het totale vermogen, echter af. Deze waardevermindering kan als afschrijvingskosten in mindering gebracht worden. Op deze manier vindt toerekening plaats van de waardevermindering van de duurzame activa aan de activiteiten die reeds hebben plaatsgevonden en tot opbrengsten hebben geleid, zijnde de succesvolle oogsten. Als gevolg van deze toerekening ontstaat dan de noodzakelijke directe relatie tussen de afschrijvingskosten en de voltooiing van de strafbare feiten.

Ten opzichte van 2005 is het standpunt van de Hoge Raad met betrekking tot welk deel van de investeringen als kosten in mindering gebracht kan worden, niet gewijzigd.

⁹ Zie bijvoorbeeld: Geknutsel in de ontnemingswetgeving, prof.dr.M.E. de Meijer en prof.dr. J.B.H.M. Simmelink, Tijdschrift voor Sanctierecht & Onderneming, nr. 5/6 december 2015

3.2.1 Omvang investeringen

In het onderzoek “Haagsche Gladiolen” heeft men van de honderd onderzochte hennepkwekerijen de aangetroffen duurzame productiemiddelen op een rijtje gezet. Ten behoeve van een norm voor de investeringen is aan de hand van deze gegevens de op papier meest optimale hennepkwekerij samengesteld. In deze optimale kwekerij zijn alle in de praktijk voorkomende apparaten opgenomen.

Uiteindelijk heeft men onderstaande tabel opgesteld met daarin de hoogte van de investering afhankelijk van het aantal planten:

<i>Aantal planten minimaal</i>	<i>Aantal planten maximaal</i>	<i>Investering per hennepkwekerij in €</i>
0	< 200	3.000,-
200	< 300	4.000,-
300	< 400	5.000,-
400	< 500	6.000,-
500	< 600	7.000,-
600	< 700	8.000,-
700	< 800	9.000,-
800	< 900	10.000,-
900	< 1.000	10.000,-

Tabel 5: Totale investeringskosten t.o.v. aantal planten

Indien in meerdere ruimten gekweekt wordt, moet de investering per ruimte aan de hand van het in die ruimte aanwezige aantal planten vastgesteld worden.

Bij kwekerijen met méér dan 1.000 planten kan aan de hand van de aangetroffen apparatuur zelfstandig een berekening gemaakt worden.

Daarnaast kunnen de in de tabel genoemde investeringen bij elkaar opgeteld worden totdat het in die ruimte aanwezige aantal planten bereikt is. Gezien het feit dat uit de tabel blijkt dat de kosten per plant verhoudingsgewijs afnemen als er meer planten in een ruimte staan, zal deze benadering vermoedelijk leiden tot een te hoge kostenaf trek. Daar dit in het voordeel van betrokkene is, kan dit worden geaccepteerd.

Update november 2010

Om na te gaan of de omvang van de investeringen ten opzichte van 2005 gewijzigd is, zijn de door het project “Haagsche Gladiolen” gebruikte prijzen vergeleken met de prijzen van drie

growshops die op internet aangetroffen zijn¹⁰. Hierbij is uitgegaan van een kwekerij met 500 tot 600 planten. Uit deze vergelijking is het volgende gebleken:

- Indien alle materialen aangeschaft zouden worden bij dezelfde growshop daalt de omvang van de investeringen met 1,5% tot 4,5%;
- Indien de materialen aangeschaft zouden worden tegen de gemiddelde prijzen van deze drie growshops daalt de omvang van de investeringen met 3%;
- Indien de materialen aangeschaft zouden worden tegen de bij de growshops aangetroffen hoogste prijzen, stijgt de omvang van de investeringen met bijna 3%.

Gezien het feit dat het niet aannemelijk is dat een kweker zijn apparatuur bij verschillende growshops aanschaft tegen de hoogste prijzen (economisch gezien zal hij dit juist doen tegen de laagste prijzen) en gezien de overigens geringe verschillen, is ervoor gekozen geen wijziging aan te brengen in de omvang van de investeringen.

Van de drie sites die in 2010 bekeken zijn, zijn er nog twee beschikbaar¹¹. Ten behoeve van de vraag of de kosten van de investering ten opzichte van 2010 gestegen is, is een prijsvergelijking gemaakt van een aantal van de op deze twee sites aangeboden artikelen die onderdeel uitmaken van de investeringsberekeningen uit het onderzoek “Haagsche Gladiolen” uit 2003. Uit deze vergelijking valt op te maken de totaalprijs van die artikelen ten opzichte van 2010 op de ene site met 2% gestegen is en op de andere site met 6% is gedaald. Tevens blijkt dat de totaalprijs van die artikelen op beide sites lager is dan de aanschafwaarden van de vergelijkbare artikelen waarmee in 2003 gerekend is¹².

Op grond van bovenstaande is er voor gekozen geen wijziging aan te brengen in de omvang van de investeringen ten opzichte van de norm in 2005.

3.2.2 Afschrijvingskosten

Om meer duidelijkheid te krijgen omtrent de levensduur van de bij hennepkweek gebruikte apparatuur is aansluiting gezocht bij de landbouwnormen die de Belastingdienst gebruikt. Sinds het begin van de jaren negentig van de vorige eeuw worden deze normen jaarlijks vastgesteld in overleg met de Vereniging van Accountants- en Belastingadviseurs VLB, Land- en Tuinbouworganisatie (LTO), Tuinbouw Accountant Administratiekantoren (TAAK) en de Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur (KAVB) en gepubliceerd in de publicatie “Landelijke Landbouwnormen”. De normen die in deze publicatie worden genoemd gelden voor de gehele Belastingdienst en gelden dan ook voor alle belastingplichtige ondernemingen in de agrarische sector¹³.

¹⁰ www.desjop.nl; www.growpalace.com; www.growcenter-noord.nl

¹¹ www.desjop.nl; www.growcenter-noord.nl

¹² Mocht de apparatuur tweede hands aangeschaft zijn, heeft dat, nu tegenover de lagere aanschafkosten een vergelijkbare lagere levensduur staat, geen invloed op de norm van afschrijvingskosten per oogst.

¹³ Landelijke landbouwnormen 2003, 1 januari 2004 p. 3 en 5

Op grond van de door de Belastingdienst, ondernemersorganisaties en accountants/belastingadviseurs vastgestelde afschrijvingsperioden is een algemene afschrijvingsperiode van vier jaar voor alle apparatuur aannemelijk.

De hierboven genoemde afschrijvingsperioden van de apparatuur die in 2005 ter bepaling van de algemene afschrijvingsperiode zijn gebruikt, zijn in 2009¹⁴ en in 2015¹⁵ niet gewijzigd. Op grond hiervan kan een algemene afschrijvingsperiode voor alle apparatuur van vier jaar gehandhaafd blijven.

Norm vanaf 1 juni 2016 afschrijvingskosten per oogst (niet gewijzigd t.o.v. 2005 en 2010)

Gezien het bovenstaande zal ten behoeve van de standaardberekening wederrechtelijk verkregen voordeel een voor alle investeringen geldende afschrijvingstermijn van vier jaar aangehouden worden. Bij een norm van een kweekcyclus van 10 weken zijn vijf oogsten per jaar mogelijk (zie § 2.1.2). De afschrijvingskosten zijn, indien geen concrete aanwijzingen omtrent investeringen zijn aangetroffen, afhankelijk van het aantal planten per oogst als in onderstaande tabel:

Aantal planten minimaal	Investering per hennepkwekerij in €	Afschrijvingskosten per jaar in €	Afschrijvingskosten per oogst in €
0 - 199	3.000,-	750,-	150,-
200 - 299	4.000,-	1.000,-	200,-
300 - 399	5.000,-	1.250,-	250,-
400 - 499	6.000,-	1.500,-	300,-
500 - 599	7.000,-	1.750,-	350,-
600 - 699	8.000,-	2.000,-	400,-
700 - 799	9.000,-	2.250,-	450,-
800 - 899	10.000,-	2.500,-	500,-
900 - 1000	10.000,-	2.500,-	500,-

Tabel 8: Totale afschrijvingskosten per oogst

¹⁴ Landelijke landbouwnormen 2009, 1 januari 2010 p. 35 t/m 39

¹⁵ Landelijke landbouwnormen 2015, p. 55 en 56

3.3 Variabele kosten

In deze paragraaf komen de kosten aan de orde die noodzakelijkerwijs per plant gemaakt moeten worden, zoals de aanschaf van stekken en het verbruik van water, kweekmedium en voedingsstoffen.

3.3.1 Stekken

Zoals reeds eerder aangegeven wordt uitgegaan van kweek vanaf hennepstekken, de meest gebruikte methode bij binnenteelt onder assimilatielampen.

De stekken worden veelal ingekocht bij derden. Gezien het feit dat deze kosten in directe relatie staan tot de voltooiing van het delict mogen de aan die derde betaalde bedragen in mindering gebracht worden op het wederrechtelijk verkregen voordeel. Uiteraard kunnen alleen de kosten voor de aanschaf van stekken voor de geslaagde oogsten in mindering worden gebracht en niet de kosten voor de aanschaf van stekken van de in beslag genomen planten.

Gedurende de jaren 2012 t/m 2015 zijn door het Coördinatiepunt Nationaal Netwerk Drugsexpertise (NND) van de Dienst Nationale Recherche Informatie van het Korps Landelijke Politiediensten prijzen van verdovende middelen verzameld. Met betrekking tot prijzen van hennepstekken zijn over die periode in totaal 131 meldingen ontvangen.

Uit de ontvangen gegevens kan het volgende worden opgemaakt:

- De gemiddelde prijs op basis van de 131 meldingen is € 3,44;
- De gemiddelde prijs in 2012 is op basis van 46 meldingen € 3,03;
- De gemiddelde prijs in 2013 is op basis van 39 meldingen € 3,50;
- De gemiddelde prijs in 2014 is op basis van 24 meldingen € 3,93;
- De gemiddelde prijs in 2015 is op basis van 22 meldingen € 3,67;
- Uit de gegevens per jaar kan worden opgemaakt dat de gemiddelde prijs vanaf 2013 sterk gestegen is;
- Op basis van de ontvangen gegevens bedraagt de gemiddelde prijs van 2014 t/m 2015 op basis van 46 gegevens € 3,81.

Gezien bovenstaande gegevens en de gemiddeld gezien hogere prijzen vanaf 2013, wordt de nieuwe norm vastgesteld op € 3,81 per hennepstek.

3.3.2 Kweekmedium

Hennep kan geteeld worden op verschillende ondergronden, het kweekmedium. Onderstaand wordt ingegaan op de kosten per plant van de verschillende kweekmedia. De prijzen zijn afkomstig van op internet aangetroffen prijslijsten van growshops. Indien in de prijslijsten alleen kosten per m² gevonden zijn, zal ter bepaling van de kosten per plant uitgegaan worden van de

door de deskundigen te Wageningen vastgestelde mediaan van 15 planten per m² (zie paragraaf 2.3.2).

Ten behoeve van de bepaling van deze kosten zijn op internet aangetroffen prijslijsten van growshops gebruikt¹⁶.

Potgrond

De stekjes worden veelal geplant in potgrond. Na iedere oogst is nieuwe potgrond nodig voor de volgende plantperiode. Uit de aangetroffen kweekinformatie en de prijslijsten blijkt dat de stekken, afhankelijk van het aantal planten per m², geplant kunnen worden in potten van 4 tot 11 liter. In de kweekinformatie worden veelal potten van 7 liter geadviseerd. Voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel zal uitgegaan worden van één plant in een pot van 7 liter. Uit prijslijsten uit 2016 op internet kan worden opgemaakt dat 7 liter potgrond tussen de € 0,91 en € 1,12 kost. Bij gebruik van potgrond zijn de kosten derhalve maximaal € 1,12 per plant.

Steenwol

Een ander veel gebruikt kweekmedium is steenwol. De stekken worden geplaatst in zogenaamde startblokken van steenwol. Elke stek wordt geplaatst in één startblok. Als de stekken na circa twee dagen geworteld zijn in de startblokken, worden ze uitgezet op matten of slabs van steenwol. Na iedere oogst moeten zowel de startblokken als de matten vervangen worden. Uit de prijslijsten op internet blijkt dat startblokken in 2016 gemiddeld € 0,325 per stuk kosten en dat 1m² steenwolmat gemiddeld € 19,18 kost. Bij 15 planten per m² zijn de kosten bij gebruik van steenwol dan naar boven afgerond € 1,61 per plant (€ 0,325 + (€ 19,18/15)).

Mapito

*Mapito is een relatief nieuw kweekmedium. Het is een mengsel van steenwol- en PU-vlokken. Mapito moet verzadigd worden met water, waarbij elke liter mapito circa 0,5 liter water opneemt. Een zak mapito van 80 liter kost in 2016 gemiddeld € 30,04. Ten behoeve van de kweek van hennep is volgens een op internet aangetroffen document per m² 65 liter mapito nodig¹⁷, zodat 1 m² € 24,41 kost (65/80 * € 30,04). Bij 15 planten per m² zijn de kosten bij gebruik van mapito dan € 1,63 per plant (€ 24,41/15).*

Hydrokorrels

Hydrokorrels (kleikorrels) kunnen gebruikt worden in potten waarin één plant staat of in bakken waarin meerdere planten staan. Hydrokorrels kunnen hergebruikt worden, waardoor de kosten per plant dalen.

Slechts bij één van de twee growshops werd een prijs voor hydrokorrels aangetroffen. Voor de bepaling van de norm zijn ook prijzen van twee tuincentra meegenomen. Op basis van die

¹⁶ www.desjop.nl; www.growcenter-noord.nl; www.greensell.nl

gegevens kost een zak hydrokorrels kost in 2016 gemiddeld € 0,32 per liter. Uitgaande van een hoeveelheid van 65 liter per m² (zelfde hoeveelheid als bij mapito) kost 1 m² € 20,80 (65 * € 0,32). Bij 15 planten per m² zijn de kosten van het gebruik van hydrokorrels dan € 1,39 per plant (€ 20,80/15).

Cocos

Cocos wordt los verkocht of in slabs geperst, zodat het in potten of in bakken te gebruiken is. Ook cocos kan meerdere oogsten mee, waardoor de kosten per plant dalen.

Eén m² geperste cocosmat kost in 2016 gemiddeld € 17,50. Bij 15 planten per m² zijn de kosten bij gebruik van cocosmatten dan € 1,17 per plant (€ 17,50/15).

De prijs van losse cocos bedraagt in 2016 gemiddeld € 7,73 per 50 liter. Uitgaande van potten van 7 liter zijn de kosten dan € 1,09 per plant (€ 7,73/50 * 7).

Ten behoeve van de norm voor de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel zal uitgegaan worden van mapito, het duurste kweekmedium, waarvan de kosten € 1,63 per plant bedragen. Als echter het kweekmedium bekend is, zal ten behoeve van de berekening uitgegaan worden van de hierboven weergegeven gemiddelde kosten van dat kweekmedium.

3.3.3 Waterverbruik

In het onderzoek “Haagsche Gladiolen” heeft men het watergebruik per cyclus berekend aan de hand van het kweekschema dat is gebaseerd op de methode van kweken op steenwol. Uit het kweekschema blijkt een aanbevolen waterverbruik van 16,35 liter water per hennepplant per oogst.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden die aanleiding geven het kweekschema te wijzigen.

Ten behoeve van de prijsbepaling zijn de prijzen over 2016 van drie drinkwaterbedrijven opgezocht. De hoogste prijs per liter is € 0,001615 incl. BTW en belasting op leidingwater¹⁸. De kosten voor het watergebruik per plant per cyclus zijn naar boven afgerond (16,35 x € 0,001615) = € 0,03 (€ 0,026405).

3.3.4 Voedingsstoffen

Op internet zijn twee voedingsschema's aangetroffen die bruikbaar waren voor de berekening van de kosten voor voedingsstoffen¹⁹. Aan de hand hiervan en de onder 3.3.2 genoemde prijslijsten van growshops zijn de kosten voor voedingsstoffen per plant bepaald. Bij een kweekcyclus van negen weken en 15 planten per m², varieerden deze kosten van € 2,05 tot € 2,22 per plant. Ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel zal uitgegaan worden van de hoogste kosten, zijnde € 2,22 per plant per cyclus.

¹⁷ www.hennepdesk.nl/articles: Op verzoek!! Je eigen kweekhok bouwen 04-04

¹⁸ www.pwn.nl/consument/klantenservice/Paginas/tarieven.aspx > prijzen drinkwater per 1 januari 2016

¹⁹ www.growshop-headshop-dekweekplaneet.nl/voedingschema.html;
www.growshop.nl/downloads/voedingschema-b.a.c.-plantenvoeding.html

3.3.5 Totale variabele kosten per plant

De afgelopen periode is gebleken dat de samenvoeging van de kostprijs van de stekken en de overige variabele kosten niet altijd een gelukkige is. Zo wordt in diverse uitspraken met betrekking tot deze kosten een splitsing gemaakt tussen de kosten voor de aanschaf van de stekken en de overige variabele kosten, omdat de werkelijke aanschafprijs van de stekken gedurende het onderzoek aannemelijk geworden is.

Ten behoeve van de normen is er derhalve voor gekozen de variabele kosten per plant op te splitsen in de inkoopprijs van de stek en de overige variabele kosten.

De inkoopprijs van de stek is vastgesteld op € 3,81 per plant.

Op grond van het bovenstaande is het totaal van de overige variabele kosten per plant als volgt:

Kostenpost	Kosten per plant
Kweekmedium	€ 1,63
Water	€ 0,03
Voedingsstoffen	€ 2,22
Totaal overige variabele kosten	€ 3,88

Tabel 9: Totale variabele kosten per plant

Norm vanaf 1 juni 2016 variabele kosten per plant

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij, waarbij geen concrete aanwijzingen omtrent de variabele kosten zijn aangetroffen, voor de kosten van de inkoop van de stek € 3,81 en voor de overige variabele kosten € 3,88 per plant als norm aangehouden.

3.4 Overige kosten

In deze paragraaf komen de kosten aan de orde waarvan op voorhand niet duidelijk is dat deze ook gemaakt zijn door betrokkene. Zo kan bijvoorbeeld de elektriciteit illegaal afgenomen zijn en kan betrokkene de henneptoppen zelf geknipt hebben. Er zijn dan geen kosten gemaakt die in mindering gebracht kunnen worden op het wederrechtelijk verkregen voordeel uit hennepkweek.

3.4.1 Elektriciteit

Het kweken van hennep onder assimilatielampen kost veel elektriciteit. De kosten hiervoor kunnen dan ook flink oplopen. Bij het merendeel van de aangetroffen kwekerijen werd de elektriciteit illegaal afgenomen, vermoedelijk ter voorkoming van een dergelijke hoge kostenpost en ontdekking van de kwekerij als gevolg van een (veel) hogere energie afname. Om te kunnen bepalen of en in hoeverre kosten voor verbruik van elektriciteit in mindering gebracht kunnen worden in het kader van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel, zal derhalve eerst vastgesteld moeten worden of de elektriciteit legaal dan wel illegaal, bijvoorbeeld buiten de meter om of door manipulatie van de meter, verkregen is.

Elektriciteit illegaal afgenomen

Bij illegale afname van elektriciteit zijn geen kosten gemaakt die bij de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel in mindering gebracht kunnen worden. Indien betrokkene kan aantonen dat hij achteraf de afgenomen elektriciteit aan de energiemaatschappij heeft betaald, kan deze betaling alsnog als kosten in mindering gebracht worden. Elektriciteit is immers noodzakelijk om hennep te kweken en de kosten staan dus in directe relatie tot het delict. Mocht betrokkene achteraf alsnog de energiemaatschappij betalen, dan gelden de volgende aandachtspunten:

- De energiebedrijven brengen bij de navordering ook administratie- en aansluitingskosten in rekening. Daar deze kosten niet in directe relatie staan tot het delict kunnen deze niet in mindering gebracht worden op het wederrechtelijk verkregen voordeel.*
- De achteraf betaalde kosten die gerelateerd kunnen worden aan de in beslag genomen planten en/of oogst kunnen niet in mindering gebracht worden daar ze niet in directe relatie staan tot de voltooiing van het delict²⁰.*

Elektriciteit legaal afgenomen

Indien de elektriciteit legaal is afgenomen, kunnen de gemaakte kosten in mindering gebracht worden op het wederrechtelijk verkregen voordeel. De vaststelling van de hoogte van deze kosten kan op twee manieren gebeuren.

²⁰ Hof Den Bosch 17 juni 2003, JOW 2004/29; door het hof wordt ¾ deel van de achteraf aan het energiebedrijf betaalde kosten in mindering gebracht omdat betrokkene verklaarde dat de in beslag genomen kweek voorafgegaan werd door drie geslaagde oogsten.

Ten eerste kan aan de elektriciteitsmaatschappij gevraagd worden hoe hoog het verbruik de afgelopen periode geweest is en wat het verbruik gemiddeld zou zijn geweest in een situatie zonder hennepkweek. Het is aannemelijk dat het verschil tussen beide gegevens de kosten voor de hennepkweek betreffen (de gegevens omtrent het hogere verbruik kunnen overigens ook gebruikt worden om te bepalen hoe lang de kwekerij al in bedrijf is geweest, zie § 2.1.1).

De kosten die gerelateerd kunnen worden aan de in beslag genomen planten en/of oogst, kunnen niet in mindering gebracht worden daar ze niet in directe relatie staan tot de voltooiing van het delict.

Indien deze gegevens niet beschikbaar zijn, kan aan de hand van de aangetroffen apparatuur het verbruik berekend worden. Uit diverse aangiften van energiebedrijven blijkt dat het grootste deel van de elektriciteitskosten (circa 90%) voor rekening van de lampen komt. Geteld zal moeten worden hoeveel lampen van welke sterkte (Watt) boven de planten hangen. Uit het kweekschema van negen weken kan worden opgemaakt dat de lampen gedurende de eerste week 18 uur per dag moeten branden en gedurende de overige acht weken 12 uur per dag. Dit zijn in totaal per kweekperiode 798 branduren.

Ten behoeve van de kostprijs voor elektra zijn de tarieven 2016 van Eneco, Nuon en Essent gebruikt. De hoogste prijs van deze drie maatschappijen is € 0,1972 (incl. BTW, energiebelasting en opslag voor duurzame energie) per kWh.

Uitgaande van deze prijs zijn de elektrakosten per oogst per lamp, afhankelijk van het Wattage, ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel als volgt:

Wattage lamp	Voor-schakel apparaat	Totaal incl. VSA	Watt + 10%	Uren per oogst	kWh per oogst	Prijs per kWh in €	Afgerond per oogst in €
400	100	500	550	798	438,9	0,1972	87,00
600	100	700	770	798	614,46	0,1972	122,00
1.000	100	1.100	1.210	798	965,58	0,1972	191,00

Tabel 10: Elektrakosten per oogst per lamp

Norm vanaf 1 juni 2016 elektriciteitskosten bij legale afname

Gezien het bovenstaande worden ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij bij legale afname van elektriciteit per geslaagde en niet in beslag genomen oogst, indien een berekening van het energiebedrijf niet voorhanden is, bovenstaande in de tabel opgenomen bedragen als norm per aangetroffen assimilatielamp (afhankelijk van het wattage) aangehouden.

3.4.2 Personeelskosten

Personeelskosten in directe relatie tot de teelt van hennep kunnen in mindering gebracht worden op het wederrechtelijk verkregen voordeel. Het gegeven dat er personeelskosten betaald zijn, kan blijken uit het strafrechtelijk onderzoek. Daarnaast kan ook betrokkene gedocumenteerd aannemelijk maken dat er personeelskosten betaald zijn. Ten behoeve van het vaststellen van de aannemelijkheid van deze personeelskosten zullen de naam en verdere persoonsgegevens bekend moeten worden, waarna deze persoon gehoord kan worden over de verrichte werkzaamheden.

Een specifieke kostenpost zijn de kosten gemaakt ten behoeve van het knippen van de hennetoppen. Indien hieromtrent geen gegevens bekend zijn, wordt er van uit gegaan dat het knippen van de hennetoppen door betrokkene zelf wordt gedaan en dat er derhalve geen kosten mee gemoeid zijn. Indien betrokkene aannemelijk kan maken dat hij aan andere personen een vergoeding betaald heeft voor het knippen van de hennetoppen zal nagegaan moeten worden of de genoemde kosten aannemelijk zijn.

Update 2010

Wel is naar voren gekomen dat met name bij grotere kwekerijen vaak gebruik gemaakt wordt van een knipmachine. Een veel gebruikte knipmachine is de zogenaamde Cannacutter²¹. Uit op internet aangetroffen gegevens van deze knipmachine kan worden opgemaakt dat met deze knipmachine 15 tot 25 planten per uur geknipt kunnen worden.

Voor wat betreft de financiering het volgende:

- De Cannacutter is te huur voor € 50,00 per dag (24 uur). Uitgaande van 12 werkbare uren en gemiddeld 20 planten per uur, kunnen op een dag 240 planten geknipt worden. De kosten bedragen dan € 0,21 per plant.*
- De Cannacutter is te koop voor gemiddeld € 1.175,00. Uitgaande van dezelfde afschrijvingstermijn als genoemd in paragraaf 3.2.2 (20 oogsten), bedragen de kosten per oogst € 58,75. Dit bedrag kan per oogst in mindering gebracht worden indien bij de ruiming van de kwekerij een dergelijk apparaat aangetroffen is. Uiteraard worden er dan geen kosten per plant meer in mindering gebracht.*

Uit bovenstaande kan worden opgemaakt dat het rendabel is om bij “grotere” kwekerijen (op internet werd de Cannacutter al gebruikt bij 220 planten) een knipmachine in te zetten. Daarnaast is gebleken dat met name bij kleinere kwekerijen de hennep door de kweker zelf geknipt wordt. Het gebruik van knippers zal derhalve niet vaak voorkomen.

Er zijn geen aanwijzingen die aanleiding geven de norm van € 2,- per plant bij knippen door personeel of € 0,21 per plant bij machinaal knippen aan te passen. Deze norm wordt dan ook gehandhaafd, indien tenminste duidelijk is dat er daadwerkelijk betaald is.

²¹ Zie www.cannacutter.nl

Norm vanaf 1 juni 2016 voor kosten knippers (niet gewijzigd t.o.v. 2010)

Gezien het bovenstaande wordt ten behoeve van de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel van een hennepkwekerij, indien:

1. aannemelijk is dat betrokkene niet zelf geknipt heeft of een knipmachine heeft gebruikt én
2. dat er ook daadwerkelijk betalingen hebben plaatsgevonden, voor knipkosten € 2,- per plant als norm aangehouden.

Indien aannemelijk is dat een knipmachine is gebruikt, kan als norm € 0,21 per plant aangehouden worden.

3.4.3 Huisvestingskosten

Zoals hierboven in § 3.1 reeds aangegeven kunnen op grond van criteria van de Hoge Raad alleen de voor het gepleegde feit extra gemaakte kosten in mindering gebracht worden, ofwel alleen kosten die niet gemaakt zouden zijn als de illegale activiteiten niet waren gepleegd. Voor huisvestingskosten als huur of hypotheekrente houdt dit in dat deze kosten alleen in mindering gebracht kunnen worden als ze niet ook al voor legale doeleinden gemaakt zijn en voor zover ze betrekking hebben op de geslaagde oogsten.